

Grammatica – rijtjes

Dit document geeft verbuigingen en vervoegingen van voornaamwoorden en werkwoorden. Voor uitleg en verdere informatie wordt steeds verwezen naar Studeo. Waar in Studeo in veel gevallen een paar vormen worden aangegeven, worden de rijtjes in dit document uitgeschreven.

Inhoud

Zelfstandige naamwoorden	2
Griekse verbuigingen	4
Bijvoeglijke naamwoorden	5
Voornaamwoorden	7
Persoonlijke voornaamwoorden	7
Bezittelijke voornaamwoorden	8
Aanwijzende voornaamwoorden	9
Betrekkelijke voornaamwoorden	10
Vragende voornaamwoorden	11
Onbepaalde voornaamwoorden	12
Quisquam	14
Quispam	15
Quīdam	15
Quisque, quilibet, quivis	16
Ūllus, nūllus, sōlus, tōtus, alius, uter, uterque, neuter, alter	17
Werkwoorden	18
a-stammen	19
e-stammen	20
medeklinker stammen	21
i-stammen	22
gemengde stammen	23
Esse, posse, ire, velle en ferre	24
Participia (ppa/ppp)	27
Hoe leer ik de werkwoordrijtjes?	29

Zelfstandige naamwoorden

Nomina

In de overzichten op de volgende bladzij staan meer rijtjes dan in Studeo. De woorden waarvan je de rijtjes ook in Studeo vindt, zijn dik gedrukt. Als je rijtjes gaat leren, leer dan gerust alleen die rijtjes die ook in Studeo staan.

De uitleg hieronder over de structuur van de 3e groep is geen examenstof maar is bedoeld om het “hele verhaal” te geven van deze groep en daarmee meer inzicht te creëren, en dat om twee redenen:

- De genitivus van deze woorden is meestal anders dan de nominativus. Daarom moet je voor de woorden uit de 3e groep altijd én de nominativus én de genitivus leren, bijvoorbeeld in een adem “rex, regis”.
 - Er treedt voor sommige woorden van deze 3e groep een -i- op in een aantal vormen. Je hoeft niet te leren wanneer dat gebeurt of aan een woord te herkennen dat dat gebeurt, maar wees er wel bedacht op als je een uitgang -im, -i, -ium of -ia ziet.
- Overigens is het rijtje van mare wél examenstof.

Er zijn vijf verbuigingsgroepen. In Studeo staan deze op bladzij 11.

De extra rijtjes zijn de volgende.

- In groep 2 staan drie extra rijtjes voor woorden op -er en -ir. Deze drie vormen zijn examenstof.
 - puer, *jongen*, als voorbeeld van woorden op -er, waarbij de -e- die in de nominatief staat, behouden blijft in de andere verbuigingsvormen¹.
 - liber, *boek*, als ander voorbeeld van woorden op -er. Het bijzondere is hier dat de -e- in de nominatief verdwijnt in de andere verbuigingsvormen.
 - vir, *man*, is toegevoegd als voorbeeld van woorden in groep 2 op -ir, maar ook om de verwarring met vis, *kracht*, te voorkomen. Vis wordt vervoegd volgens groep 3, maar is voor de duidelijkheid naast vir gezet. Het rijtje van vis is examenstof.
- In groep 3 is de onderverdeling van deze groep in drie deelgroepen aangegeven. Studeo doet dit niet. De onderverdeling is geen examenstof.

Het gaat steeds om de stam en die vind je meestal door de genitivus te ontdoen van z’n uitgang. Voorbeeld rex, regis, en dan regis zonder -is levert de stam reg- op. De onderverdeling is:

 - Medeklinker stammen
Deze hebben een stam op een stemloze klinker (p, t, d, c en g) of op een vloei- of neusklank (l, n, r).
 - Pure i-stammen
Deze woorden krijgen een -i- in de volgende vier vormen²:
 - accusativus enkelvoud (-im i.p.v. -em)
 - ablativus enkelvoud (-i i.p.v. -e)
 - genitivus meervoud (-ium i.p.v. -um)
 - voor onzijdige woorden: de nominativus en accusativus meervoud (-ia i.p.v. -a)
 - Gemengde i-stammen
Dit zijn óf woorden met een medeklinker stam die een -i- in de genitivus meervoud hebben gekregen (-ium) of juist woorden met i-stammen die hun -i- verloren zijn in het enkelvoud. Ze hebben dus uitgangen -em, -e in het enkelvoud (en niet -im en -i), maar -ium voor de genitivus meervoud.
- In groep 4 is voor de volledigheid cornu, *hoorn* toegevoegd. Dit is een voorbeeld van neutrum woorden op -u. Deze deelgroep is geen examenstof.
- In groep 4 is ook domus, *huis*, opgenomen in de rijtjes niet omdat het woord een bepaalde deelgroep vertegenwoordigt, maar omdat het onregelmatig wordt vervoegd. Om die reden staat het ook in Studeo genoemd (p. 11). Het woord heeft uitgangen van groep 4 en van groep 2. Het rijtje van domus is examenstof.

¹ De correctere uitleg is deze: de woorden van deze groep hebben een stam op -o. De stam van dominus is domino. De nominatief wordt gevormd als stam + -s, waarbij dominos verzwakt is tot dominus. Woorden op -er hebben een o-stam waarbij de -e- behouden blijft (puero) of verdwijnt (libro), en er geen -s wordt toegevoegd in de nominativus. In de nominativus is bovendien bij de -er woorden met de -e- nog in de stam de -o weggesleten (puero werd puer). Bij de woorden waar de -e- uit de stam is verdwenen, kwam de -e- juist weer terug, maar alleen in de nominativus (libro werd liber). Dit soort e/r veanderingen kennen we ook in de moderne talen: het Franse chambre werd in Engels chamber.

² Veel van dit soort woorden vind je overigens ook met de “gewone” uitgangen van de medeklinker stammen (-em, -e, -um en -a).

GROEP 1	GROEP 2					verwar vir niet met vis (van groep 3)
rosa	dominus	bellum	puer	liber	vir	vīs
<i>roos</i>	<i>meester</i>	<i>oorlog</i>	<i>jongen</i>	<i>boek</i>	<i>man</i>	<i>kracht</i>
-a	-us	-um	-er	-er	-ir	
v	m	n	m	m	m	v
rosa	dominus	bellum	puer	liber	vir	vīs
rosae	dominī	bellī	puerī	librī	virī	-
rosae	dominō	bellō	puerō	librō	virō	-
rosam	dominum	bellum	puerum	librum	virum	vim
rosā	dominō	bellō	puerō	librō	virō	vī
rosae	dominī	bella	puerī	librī	virī	vīrēs
rosārum	dominōrum	bellōrum	puerōrum	librōrum	virōrum	vīrium
rosīs	dominīs	bellīs	puerīs	librīs	virīs	vīribus
rosās	dominōs	bella	puerōs	librōs	virōs	vīrēs
rosīs	dominīs	bellīs	puerīs	librīs	virīs	vīribus

GROEP 3

rex	poema	pater	nomen	turris ^{GE}	mare	urbs
<i>koning</i>	<i>gedicht</i>	<i>vader</i>	<i>naam</i>	<i>toren</i>	<i>zee</i>	<i>stad</i>
medekl. stom (p/c/g)	medekl. stom (t/d)	medekl. liq/nas (l, n, r)	medekl. liq/nas (l, n, r)	pure i-stam	pure i-stam	gemengde i- stam
m	n	m	n	v	n	v
rex	poema	pater	nomen	turris	mare	urbs
<u>regis</u>	<u>poematīs</u>	<u>patris</u>	<u>nominis</u>	<u>turris</u>	<u>maris</u>	<u>urbis</u>
regī	poematī	patrī	nominī	turrī	marī	urbī
regem	poema	patrem	nomen	turrīm	mare	urbem
rege	poemate	patre	nomine	turrī	marī	urbe
regēs	poemata	patrēs	nomina	turrēs	maria	urbēs
regum	poematum	patrum	nominum	turrium	marium	urbium
regibus	poematibus	patribus	nominibus	turribus	maribus	urbibus
regēs	poemata	patrēs	nomina	turrēs	maria	urbēs
regibus	poematibus	patribus	nominibus	turribus	maribus	urbibus

The stam is onderstept in de genitief vormen.

GROEP 4

GROEP 5

portus	domus		cornu ^{GE}	rēs
<i>haven</i>	<i>huis</i>		<i>hoorn</i>	<i>zaak, ding</i>
-us	als groep 4	als groep 2	-u	
m	v	v	n	v
portus	domus		cornū	rēs
portūs	domūs	domī	cornūs	reī ^{*)}
portuī	domuī	domō	cornū	reī ^{*)}
portum	domum		cornū	rem
portū	domū	domō	cornū	rē
portūs	domūs		cornua	rēs
portuum	domuum	domōrum	cornuum	rērum
portibus	domibus		cornibus	rēbus
portūs	domūs	domōs	cornua	rēs
portibus	domibus		cornibus	rēbus

GE = geen examenstof; rest wel

*) na klinkers: ēī (bijv. diēī)

Griekse verbuigingen

Hieronder staan enkele voorbeelden van woorden die gedeeltelijk hun Griekse verbuiging hebben behouden. Deze verbuigingen zijn geen examenstof.

GROEP 1		GROEP 2	GROEP
Aeneas	Anchises	Ilion	Tros
<i>Aeneas</i>	<i>Anchises</i>	<i>Ilium</i>	<i>Tros, Trojaan</i>
-as	-es	-on	-os
m	m	n	m
Aenēās	Anchīsēs	Īlion	Trōs
Aenēae	Anchīsae	Īliī	Trōis
Aenēae	Anchīsae	Īliō	Trōī
Aenēān, -am	Anchīsēn, -am	Īlion	Trōa
Aenēā, -a	Anchīsē, -ā	Īliō	Trōe
			Trōēs
			Trōum
			Trōibus
			Trōās
			Trōibus

Bijvoeglijke naamwoorden

Adiectiva

Zie Studeo p. 13. De structuur die hieronder staat en de bijbehorende rijtjes zijn examenstof.

Bijvoeglijke naamwoorden hebben twee hoofdgroepen. De ene groep wordt verbogen volgens de groepen 1 en 2 van de zelfstandige naamwoorden. Deze groep heeft drie deelgroepen. De eerste voor de woorden eindigend op -us, de tweede en derde voor de woorden eindigend op -er. Bij de tweede groep blijft de -e- behouden; bij de derde groep verdwijnt de -e-. Zie het schema hieronder.

De andere groep wordt verbogen volgens groep 3 van de zelfstandige naamwoorden. Ook deze groep valt uiteen in drie deelgroepen: met één, met twee en met drie uitgangen in de nominativus enkelvoud.

Bijvoeglijke naamwoorden met één uitgang hebben dezelfde nominativus enkelvoud voor mannelijk, vrouwelijk en onzijdig. Bijvoeglijke naamwoorden met twee uitgangen hebben dezelfde nominativus enkelvoud voor mannelijk en vrouwelijk, en een andere voor het onzijdig.

Bijvoeglijke naamwoorden met drie uitgangen hebben verschillende vormen voor het mannelijk, vrouwelijk en onzijdig.

Schema en voorbeelden:

- groep 1-2
 - op -us altus, alta, altum
 - op -er met behoud van de -e- miser, misera, miserum
 - op -er met verlies van de -e- pulcher, pulchra, pulchrum
- groep 3
 - 1 uitgang audax (m, v, o)
 - 2 uitgangen fortis (m, v), forte (o)
 - 3 uitgangen acer (m), acris (v), acre (o)

Als je naar de drie vormen voor m, v en o kijkt van de groep 1-2 bijvoeglijke naamwoorden, herken je de uitgangen van dominus, rosa en bellum.

Als je naar de drie vormen voor m, v en o kijkt van de groep 3 bijvoeglijke naamwoorden, herken je de uitgangen van de pure i-stammen van groep 3 van de zelfstandige naamwoorden, met de -i in de ablativus enkelvoud, de -ium in de genitivus meervoud en de -ia voor de nominativus en accusativus meervoud voor de onzijdige woorden. Alleen de accusativus enkelvoud is niet -im maar gewoon -em.

GROEP 1-2

op -us

altus*hoog, diep*

m	v	o
altus	alta	altum
altī	altae	altī
altō	altae	altō
altum	altam	altum
altō	altā	altō
altī	altae	alta
altōrum	altārum	altōrum
altīs	altīs	altīs
altōs	altās	alta
altīs	altīs	altīs

GROEP 1-2

op -er

met behoud
van de -e-met verlies
van de -e-**miser***ellendig***pulcher***mooi*

m	v	o	m	v	o
miser	miserā	miserum	pulcher	pulchra	pulchrum
miserī	miserāe	miserī	pulchrī	pulchrae	pulchrī
miserō	miserāe	miserō	pulchrō	pulchrae	pulchrō
miserum	miseram	miserum	pulchrum	pulchram	pulchrum
miserō	miserā	miserō	pulchrō	pulchrā	pulchrō
miserī	miserāe	miserā	pulchrī	pulchrae	pulchra
miserōrum	miserārum	miserōrum	pulchrōrum	pulchrārum	pulchrōrum
miserīs	miserīs	miserīs	pulchrīs	pulchrīs	pulchrīs
miserōs	miserās	miserā	pulchrōs	pulchrās	pulchra
miserīs	miserīs	miserīs	pulchrīs	pulchrīs	pulchrīs

GROEP 3

1 uitgang

GROEP 3

2 uitgangen

GROEP 3

3 uitgangen

atrōx*hevig***fortis***dapper***acer³***scherp*

m + v	n	m + v	o	m	v	o
atrōx	atrōx	fortis	forte	acer	acris	acre
atrōcis	atrōcis	fortis	fortis	acris	acris	acris
atrōcī	atrōcī	fortī	fortī	acrī	acrī	acrī
atrōcem	atrōx	fortem	forte	acrem	acrem	acre
atrōcī	atrōcī	fortī	fortī	acrī	acrī	acrī
atrōcēs	atrōcia	fortēs	fortia	acrēs	acrēs	acria
atrōium	atrōium	fortium	fortium	acrium	acrium	acrium
atrōcibus	atrōcibus	fortibus	fortibus	acribus	acribus	acribus
atrōcēs	atrōcia	fortēs	fortia	acrēs	acrēs	acria
atrōcibus	atrōcibus	fortibus	fortibus	acribus	acribus	acribus

Alle rijtjes zijn examenstof.

³ Om de rijtjes overzichtelijk te houden is de lange a van ācer niet met een accent aangegeven.

Voornaamwoorden

Persoonlijke voornaamwoorden

Pronomina personalia

Persoonlijke voornaamwoorden zijn de woorden zoals ik, jij en hij in bijvoorbeeld ik denk, jij fietst en hij eet.
Bladzijde 18 in Studeo.

Waar kun je makkelijk door in verwarring raken?

- Het verschil tussen wederkerend en niet-wederkerend.
- Dat het Latijn alleen voor ik en jij persoonlijke voornaamwoorden kent (ego, tu) en niet voor hij/het.
- Dat het Latijn geen genitivus kent van een persoonlijk voornaamwoord (van mij, van jou), maar de genitivus van het bezittelijk voornaamwoord gebruikt (mei, tui, sui)
- Dat het Latijn voor de niet wederkerende persoonlijke voornaamwoorden de aanwijzende voornaamwoorden is, ea, id gebruikt.

1 ^{ste} pers.	2 ^e pers.	3 ^e pers.			
		niet wederkerend		wederkerend	
<i>ik</i>	<i>jij</i>	<i>hij</i>	<i>zij</i>	<i>het</i>	<i>zich, hemzelf, haarzelf, henzelf</i>
ego	tū	is	ea	id	-
meī ^{*)}	tuī ^{*)}	ēius	ēius	ēius	suī
mihi, mī	tibi	eī	eī	eī	sibi
mē	tē	eum	eam	id	sē
mē	tē	eō	eā	eō	sē
nōs	vōs	eī	eae	ea	-
nostrī, nostrum ^{*)}	vestrī, vestrum ^{*)}	eōrum	eārum	eōrum	suī
nōbīs	vōbīs	eīs	eīs	eīs	sibi
nōs	vōs	eōs	eās	ea	sē
nōbīs	vōbīs	eīs	eīs	eīs	sē

*) Dit zijn bezittelijke voornaamwoorden. We vertalen ze in het Nederlands met een persoonlijk voornaamwoord.
Voorbeeld: quis nostrum? *wie van ons?*

Onthoud:

- Enkelvoud en meervoud wederkerend zijn hetzelfde: sui kan dus ook zijn *voor henzelf*.
- Eius is eigenlijk een aanwijzend voornaamwoord (*van die*) maar kan persoonlijk gebruikt worden (*van hem/haar*).
congruentie? dan aanwijzend: patris eius = *van die vader*
geen congruentie? dan persoonlijk: patri eius = *aan de vader van hem/haar = aan zijn/haar vader*

Bijzonderheden:

- De dativus ei komt meestal voor als eī, maar ook als éénklank <ei> en met twee lange klanken ēī.

Bezittelijke voornaamwoorden

pronomina possessiva

Bezittelijke voornaamwoorden zijn de woorden die aangeven van wie of wat iets is, zoals in mijn boek en zijn auto.
Bladzijde 19 in Studeo.

1 ^{ste} pers.			2 ^e pers.			3 ^e pers. wederkerend			3 ^e pers. niet wederkerend
<i>mijn</i>			<i>jouw</i>			<i>zijn, hun</i>			<i>zijn, hen</i>
m	v	o	m	v	o	m	v	o	ēius Het aanwijzend voornaamwoord wordt gebruikt: “<i>van hem / haar / het</i>”.
meus	mea	meum	tuus	tua	tuum	suus	sua	suum	
meī	meae	meī	tuī	tuae	tuī	suī	suae	suī	
meō	meae	meō	tuō	tuae	tuō	suō	suae	suō	
meum	meam	meum	tuum	tuam	tuum	suum	suam	suum	
meō	meā	meō	tuō	tuā	tuō	suō	suā	suō	
meī	meae	mea	tuī	tuae	tua	suī	suae	sua	
meōrum	meārum	meōrum	tuōrum	tuārum	tuōrum	suōrum	suārum	suōrum	
meīs	meīs	meīs	tuīs	tuīs	tuīs	suīs	suīs	suīs	
meōs	meās	mea	tuōs	tuās	tua	suōs	suās	sua	
meīs	meīs	meīs	tuīs	tuīs	tuīs	suīs	suīs	suīs	
<i>ons</i>			<i>jullie</i>						eōrum, eārum Het aanwijzend voornaamwoord wordt gebruikt: “<i>van hen</i>”.
m	v	o	m	v	o				
noster	nostra	nostrum	vester	vestra	vestrum				
nostrī	nostrae	nostrī	vestrī	vestrae	vestrī				
nostrō	nostrae	nostrō	vestrō	vestrae	vestrō				
nostrum	nostram	nostrum	vestrum	vestram	vestrum				
nostrō	nostrā	nostrō	vestrō	vestrā	vestrō				
nostrī	nostrae	nostra	vestrī	vestrae	vestra				
nostrōrum	nostrārum	nostrōrum	vestrōrum	vestrārum	vestrōrum				
nostrīs	nostrīs	nostrīs	vestrīs	vestrīs	vestrīs				
nostrōs	nostrās	nostra	vestrōs	vestrās	vestra				
nostrīs	nostrīs	nostrīs	vestrīs	vestrīs	vestrīs				

Een bezittelijk voornaamwoord kan zelfstandig gebruikt worden:

tuōrum *van de jouwen*

meum *het mijne* (=mijn bezit)

Aanwijzende voornaamwoorden

pronomina demonstrativa

Aanwijzende voornaamwoorden zijn de woorden *dit*, *die*, *deze* en *dat*.

Studeo onderscheidt twee varianten: de verwijzende voornaamwoorden (*is*, *ea* en *id*) en bepalende voornaamwoorden (*ipse*, *ipsa*, *ipsum* en *idem*, *eadem*). Dit onderscheid wordt in onderstaande tabel niet gemaakt.

Studeo: bladzij 20 en verder.

hic			ille			iste		
<i>deze</i>	<i>deze</i>	<i>dit</i>	<i>die</i>	<i>die</i>	<i>dat</i>	<i>die</i>	<i>die</i>	<i>dat</i>
m	v	o	m	v	o	m	v	o
hīc	haec	hōc	ille	illa	illud	iste	ista	istud
hūius	hūius	hūius	illius	illius	illius	istius	istius	istius
huic	huic	huic	illī	illī	illī	istī	istī	istī
hunc	hanc	hōc	illum	illam	illud	istum	istam	istud
hōc	hāc	hōc	illō	illā	illō	istō	istā	istō
hī	hae	haec	illī	illae	illa	istī	istae	ista
hōrum	hārum	hōrum	illōrum	illārum	illōrum	istōrum	istārum	istōrum
hīs	hīs	hīs	illīs	illīs	illīs	istīs	istīs	istīs
hōs	hās	haec	illōs	illās	illa	istōs	istās	ista
hīs	hīs	hīs	illīs	illīs	illīs	istīs	istīs	istīs
is			ipse			īdem		
<i>die</i>	<i>die</i>	<i>dat</i>	<i>zelf</i>	<i>zelf</i>	<i>zelf</i>	<i>dezelfde</i>	<i>dezelfde</i>	<i>hetzelfde</i>
m	v	o	m	v	o	m	v	o
is	ea	id	ipse	ipsa	ipsum	īdem	eādem	īdem
ēius	ēius	ēius	ipsīus	ipsīus	ipsīus	ēiusdem	ēiusdem	ēiusdem
eī	eī	eī	ipsī	ipsī	ipsī	eīdem	eīdem	eīdem
eum	eam	id	ipsum	ipsam	ipsum	eundem	eandem	īdem
eō	eā	eō	ipsō	ipsā	ipsō	eōdem	eādem	eōdem
eī	eae	ea	ipsī	ipsae	ipsa	īdem	eaedem	eādem
eōrum	eārum	eōrum	ipsōrum	ipsārum	ipsōrum	eōrundem	eārundem	eōrundem
eīs	eīs	eīs	ipsīs	ipsīs	ipsīs	eīsdem	eīsdem	eīsdem
eōs	eās	ea	ipsōs	ipsās	ipsa	eōsdem	eāsdem	eādem
eīs	eīs	eīs	ipsīs	ipsīs	ipsīs	eīsdem	eīsdem	eīsdem

Betrekkelijke voornaamwoorden

pronomina relativa

Betrekkelijke voornaamwoorden worden meestal gebruikt om een bijzin te beginnen, die in het Nederlands dan meestal met *die* of *dat* beginnen. Een ander gebruik is de relatieve aansluiting.

Zie Studeo bladzij 23 en verder.

qui

<i>die</i>	<i>die</i>	<i>dat</i>
m	v	o
quī	quae	quod
cūius	cūius	cūius
cui	cui	cui
quem	quam	quod
quō	quā	quō
quī	quae	quae
quōrum	quārum	quōrum
quibus	quibus	quibus
quōs	quās	quae
quibus	quibus	quibus

Het betrekkelijk voornaamwoord *die* verandert in het Nederlands in *wie* na *van* of *aan*:

De bakker, *die* het brood bakt.

De bakker, van *wie* de oven is.

De bakker, aan *wie* de brief was gericht.

Vragende voornaamwoorden

pronomina interrogativa

Vragende voornaamwoorden kunnen op twee manieren gebruikt worden. Zelfstandig gebruikt vormen ze een eigen zinsdeel, zoals het onderwerp (“*Wie* bakt brood?”), lijdend voorwerp (“*Wat* bakte de bakker?”) of meewerkend voorwerp (“Aan *wie* gaf de bakker het brood?”). Bijvoeglijk gebruikt hoort het bij een zelfstandig naamwoord. De vraag gaat over dat zelfstandige naamwoord (“*Welke* bakker bakte brood?”).

Zie Studeo bladzijde 24 en verder.

Een versterkte vorm van het vragend voornaamwoord quis is quisnam, *wie toch?*
Dit woord wordt niet in Studeo genoemd.

Quis heeft gezien z’n betekenis als zelfstandig gebruikt voornaamwoord (wie?) gewoonlijk geen aparte vrouwelijke vorm⁴.

zelfstandig

bijvoeglijk

quis

qui

<i>wie</i>	<i>wat</i>	<i>welke</i>	<i>welke</i>	<i>welk</i>
m / v	o	m	v	o
quis (quī)	quid	quī (quis)	quae	quod
cūius	cūius	cūius	cūius	cūius
cui	cui	cui	cui	cui
quem	quid	quem	quam	quod
quō	quō	quō	quā	quō
quī	quae	quī	quae	quae
quōrum	quōrum	quōrum	quārum	quōrum
quibus	quibus	quibus	quibus	quibus
quōs	quae	quos	quas	quae
quibus	quibus	quibus	quibus	quibus

Uit het schema hierboven blijkt dat quis (zelfstandig) en qui (bijvoeglijk) door elkaar gebruikt worden.

Quis homo? Welke man? – quis wordt hier bijvoeglijk gebruikt

Qui nominat me? Wie roept mij? – qui wordt hier zelfstandig gebruikt

zelfstandig

bijvoeglijk

quisnam

quīnam

<i>wie toch</i>	<i>wat toch</i>	<i>welke toch</i>	<i>welke toch</i>	<i>welk toch</i>
m / v	o	m	v	o
quisnam	quidnam	quīnam	quaenam	quodnam
cūiusnam	cūiusnam	cūiusnam	cūiusnam	cūiusnam
cuinam	cuinam	cuinam	cuinam	cuinam
quemnam	quidnam	quemnam	quamnam	quodnam
quōnam	quōnam	quōnam	quānam	quōnam
quīnam	quaenam	quīnam	quaenam	quaenam
quōrumnam	quōrumnam	quōrumnam	quārumnam	quōrumnam
quibusnam	quibusnam	quibusnam	quibusnam	quibusnam
quōsnam	quaenam	quōsnam	quāsnam	quaenam
quibusnam	quibusnam	quibusnam	quibusnam	quibusnam

⁴ Zie [hier](#) voor de vrouwelijke vormen quae en quā.

Onbepaalde voornaamwoorden

pronomina indefinita

Onbepaalde voornaamwoorden zijn de tegenhangers van aanwijzende voornaamwoorden. Ze verwijzen niet, zoals de aanwijzende voornaamwoorden, naar een bepaalde persoon of een zaak (“Die bakker bakt brood”), maar naar een niet nader bepaalde persoon of zaak (“Iemand bakt brood.” En “Iets zit me niet lekker.”).

Zie Studeo bladzijde 26 en verder.

De neutrale vorm is *aliquis*, *iemand*, *iets*. “Iemand” in het Nederlands wordt in het meervoud “sommigen” (met een “n”). “Iets” wordt in het meervoud “sommige” (zonder “n”). Bijvoeglijk worden “iemand” en “iets” allebei “een of ander”. Er zijn allerlei varianten (zie de volgende bladzijden), waarbij het steeds “onbepaald” is wie of wat precies bedoeld wordt. Voorbeelden zijn: iedereen, ieder (van twee), geen (van beiden), de een ... de andere, niemand, niets.

Let op: *aliquis* wordt verbogen als *quis* en *quī*, met één uitzondering: op enkele plekken verandert *aliquae* in *aliqua*. In het schema is met vet aangegeven waar *aliqua* verschijnt en *aliquae* blijft.

zelfstandig

bijvoeglijk

aliquis

aliqui

<i>iemand</i> <i>sommigen</i>	<i>iemand</i> <i>sommigen</i>	<i>iets</i> <i>sommige</i>	<i>een of ander</i> <i>sommige</i>	<i>een of ander</i> <i>sommige</i>	<i>een of ander</i> <i>sommige</i>
m	v	o	m	v	o
<i>aliquis</i>	<i>aliquis</i>	<i>aliquid</i>	<i>aliqui</i>	<i>aliqua</i>	<i>aliquod</i>
<i>alicūius</i>	<i>alicūius</i>	<i>alicūius</i>	<i>alicūius</i>	<i>alicūius</i>	<i>alicūius</i>
<i>alicui</i>	<i>alicui</i>	<i>alicui</i>	<i>alicui</i>	<i>alicui</i>	<i>alicui</i>
<i>aliquem</i>	<i>aliquem</i>	<i>aliquid</i>	<i>aliquem</i>	<i>aliquam</i>	<i>aliquod</i>
<i>aliquō</i>	<i>aliquā</i>	<i>aliquō</i>	<i>aliquō</i>	<i>aliquā</i>	<i>aliquō</i>
<i>aliquī</i>	<i>aliqui</i>	<i>aliquae</i>	<i>aliquī</i>	<i>aliquae</i>	<i>aliqua</i>
<i>aliquōrum</i>	<i>aliquārum</i>	<i>aliquōrum</i>	<i>aliquōrum</i>	<i>aliquārum</i>	<i>aliquōrum</i>
<i>aliquibus</i>	<i>aliquibus</i>	<i>aliquibus</i>	<i>aliquibus</i>	<i>aliquibus</i>	<i>aliquibus</i>
<i>aliquōs</i>	<i>aliquās</i>	<i>aliquae</i>	<i>aliquōs</i>	<i>aliquās</i>	<i>aliqua</i>
<i>aliquibus</i>	<i>aliquibus</i>	<i>aliquibus</i>	<i>aliquibus</i>	<i>aliquibus</i>	<i>aliquibus</i>

zelfstandig

Iemand staat in de gang.
Sommigen van de gasten staan in de gang, anderen in de tuin.
 Er staat iets in de gang.
 Van de dozen in de gang zijn er sommige nog niet helemaal vol.

bijvoeglijk

Er staat een of andere rare vent in de gang.
Sommige gasten stonden in de gang.
 Er staat een of ander paard in de gang.
Sommige dozen stonden nog in de gang.

Varianten die gevormd zijn uit qui/quis:

quisquam	
quispiam	iemand, iets, een of ander(e) ⁵
quīdam	
quisque	
quīvis	ieder, elk, iedere, elke
quīlibet	
quīcumque	wie dan ook, wat dan ook
ecquis	soms iemand, soms iets
numquis	wel iemand? wel iets? toch niemand? toch geen enkele?
quisquis	alwie, alwat
unusquisque	ieder afzonderlijk

Er zijn meer van dit soort samenstellingen.

Op de volgende bladzijden staan de rijtjes van quisquam, quispiam, quidam en het drietal quisque, quīvis en quīlibet. Van de laatste vijf woorden staan er in dit document geen rijtjes. Ze worden verbogen als quis en quī, de vragende voornaamwoorden. Bij quisquis worden beide delen verbogen, maar er worden maar een paar vormen gebruikt.

Andere onbepaalde voornaamwoorden die niet afgeleid zijn van wie/wat, zijn:

ullus	enig
nullus	geen
solus	alleen
totus	geheel
alius	ander
uter	wie (van beiden)
uterque	elk (van beiden)
neuter	geen (van beiden)
alter	de een ... de ander (van twee)

Zie in Studeo bladzijde 27.

Voor de rijtjes zie bladzij 17 in dit document.

⁵ De woorden verschillen in de details. Quispiam betekent ook "een zekere". Quisquam betekent ook "zomaar iemand".

Quisquam

Quisquam is *zomaar iemand*, in de zin van “het maakt niet uit wie”.

Gezien de betekenis van het woord is er geen aparte vrouwelijke vorm als het woord zelfstandig wordt gebruikt. En eveneens gezien de betekenis is er geen meervoud voor het zelfstandige gebruikt.

Let op de vorm *quīquam* voor de ablativus.

In plaats van *quisquam* werd in de verschillende periodes van het Latijn ook gebruik gemaakt van *ullus* (mannelijk), *ulla* (vrouwelijk) en *ulla res* (neutrum)⁶.

Het standaardschema is als volgt. Het schema met het gebruik van *ullus* staat daaronder.

zelfstandig

bijvoeglijk

quisquam

<i>iemand een of andere</i>	<i>iets een of ander</i>	<i>een of andere enige</i>	<i>een of andere enige</i>	<i>een of ander enige</i>
m / v	o	m	v	o
quisquam	quidquam, quicquam	quisquam	quaequam, quisquam	quodquam
cūiusquam	cūiusquam	cūiusquam	cūiusquam	cūiusquam
cuiquam	cuiquam	cuiquam	cuiquam	cuiquam
quemquam	quidquam, quicquam	quemquam	quamquam, quemquam	quodquam
quōquam, quīquam	quōquam, quīquam	quōquam, quīquam	quāquam	quōquam
-	-	quīquam	quaequam	quaequam
-	-	quōrumquam	quārumquam	quōrumquam
-	-	quibusquam	quibusquam	quibusquam
-	-	quōsquam	quāsquam	quaequam
-	-	quibusquam	quibusquam	quibusquam

zelfstandig

bijvoeglijk

quisquam, ullus

<i>zomaar iemand een of andere</i>	<i>zomaar iets een of ander</i>	<i>zomaar een of andere zomaar enige</i>	<i>zomaar een of andere zomaar enige</i>	<i>zomaar een of ander zomaar enige</i>
m	o	m	v	o
quisquam	quidquam, quicquam	ūllus	ūlla	ūllum
cūiusquam	ūllius rēi	ūllius	ūllius	ūllius
cuiquam	ūllī rēi	ūllī	ūllī	ūllī
quemquam	quidquam, quicquam	ūllum	ūllam	ūllum
ūllō	ūllā rē	ūllō	ūllā	ūllō
ūllī	ūlla	ūllī	ūllī	ūlla
ūllōrum	ūllārum rērum	ūllōrum	ūllārum	ūllōrum
ūllīs	ūllīs rēbus	ūllīs	ūllīs	ūllīs
ūllōs	ūlla	ūllōs	ūllās	ūlla
ūllīs	ūllīs rēbus	ūllīs	ūllīs	ūllīs

⁶ Zie bijvoorbeeld [hier](#) voor een overzicht van *quisquam*. [Hier](#) voor *ullus*.

Quispiam

Quispiam is ook *iemand*, *iets*, en wordt met name in voorwaardelijke, betrekkelijke en temporele bijzinnen gebruikt.

zelfstandig

bijvoeglijk

quispiam⁷

<i>iemand een of andere een zekere</i>	<i>iets een of ander een zeker</i>	<i>sommige, zekere</i>	<i>sommige, zekere</i>	<i>sommige, zekere</i>
m / v	o	m	v	o
quispiam	quidpiam, quippiam	quispiam	quaepiam, quispiam	quodpiam
cūiuspiam	cūiuspiam	cūiuspiam	cūiuspiam	cūiuspiam
cuipiam	cuipiam	cuipiam	cuipiam	cuipiam
quempiam	quidpiam, quippiam	quempiam	piampiam, quempiam	quodpiam
quōpiam, quīpiam	quōpiam, quīpiam	quōpiam	quāpiam	quōpiam
quīpiam	quaepiam	quīpiam	quaepiam	quaepiam
quōrumpiam	quōrumpiam	quōrumpiam	quārumpiam	quōrumpiam
quibuspiam, quīspiam	quibuspiam, quīspiam	quibuspiam, quīspiam	quibuspiam, quīspiam	quibuspiam, quīspiam
quōspiam	quaepiam	quōspiam	quāspiam	quaepiam
quibuspiam, quīspiam	quibuspiam, quīspiam	quibuspiam, quīspiam	quibuspiam, quīspiam	quibuspiam, quīspiam

Quīdam

Quīdam is net als aliquis en quispiam *iemand* of *iets*, maar is van deze woorden de minst onbepaalde. Daarom de vertaling met *een zekere*.

Het wordt vervoegd als het betrekkelijk voornaamwoord quī, quae, quod, en niet als het vragend voornaamwoord quis, quid. Het heeft dus aparte vormen voor het vrouwelijk, ook als het zelfstandig wordt gebruikt. Maar, net als quis?, als de mannelijke vorm quīdam wordt gebruikt kan ook een vrouwelijk iemand bedoeld worden, of kan de bedoeling zijn dat het geslacht beide zou kunnen zijn (dus onbepaald is).

zelfstandig

bijvoeglijk

quīdam

<i>een zekere iemand enkele</i>	<i>een zekere iemand enkele</i>	<i>een zeker iets enkele</i>	<i>zekere sommige</i>	<i>zekere sommige</i>	<i>zekere sommige</i>
m	v	o	m	v	o
quīdam	quaedam	quiddam	quīdam	quaedam	quoddam
cūiusdam	cūiusdam	cūiusdam	cūiusdam	cūiusdam	cūiusdam
cuidam	cuidam	cuidam	cuidam	cuidam	cuidam
quendam	quendam	quiddam	quendam ²	quandam ²⁾	quoddam ²⁾
quōdam	quādam	quōdam	quōdam	quādam	quōdam
quīdam	quaedam	quaedam	quīdam	quaedam	quaedam
quōrundam ¹⁾	quārundam ¹⁾	quōrundam ¹⁾	quōrundam	quārundam	quōrundam
quibusdam, quīsdam	quibusdam, quīsdam	quibusdam, quīsdam	quibusdam, quīsdam	quibusdam, quīsdam	quibusdam, quīsdam
quōsdam	quāsdam	quaedam	quōsdam	quāsdam	quaedam
quibus, quīsdam	quibus, quīsdam	quibus, quīsdam	quibusdam, quīsdam	quibusdam, quīsdam	quibusdam, quīsdam

1) ook: quōrundam, quārundam

2) ook: quemdam, quamdam

⁷ Zie ook [hier](#).

Quisque, quilibet, quivis

Deze woorden hebben zelfstandig gebruikt vanwege hun betekenis alleen een enkelvoud. Ze betekenen alle drie *iedere* of *elk*. Quilibet en quivis betekenen letterlijk *wie/wat je wilt*.

zelfstandig

bijvoeglijk

quisque

<i>iedere, elke</i>	<i>ieder, elk</i>	<i>iedere, elke, alle</i>	<i>iedere, elke, alle</i>	<i>ieder, elk, alle</i>
m / v	o	m	v	o
quisque, quique	quidque	quisque	quaeque	quodque
cūiusque	cūiusque	cūiusque	cūiusque	cūiusque
cuique	cuidque	cuique	cuique	cuique
quemque	quidque	quemque	quamque	quodque
quōque, quīque	quōque, quīque	quōque	quāque	quōque
-	-	quīque	quaeque	quaeque
-	-	quōrumque	quārumque	quōrumque
-	-	quibusque, quīsque	quibusque, quīsque	quibusque, quīsque
-	-	quōsque	quāsque	quaeque
-	-	quibusque, quīsque	quibusque, quīsque	quibusque, quīsque

zelfstandig

bijvoeglijk

quilibet

<i>iedere, elke</i>	<i>ieder, elk</i>	<i>iedere, elke, alle</i>	<i>iedere, elke, alle</i>	<i>ieder, elk, alle</i>
m / v	o	m	v	o
quislibet, quīlibet	quidlibet	quislibet	quaelibet	quodlibet
cūiuslibet	cūiuslibet	cūiuslibet	cūiuslibet	cūiuslibet
cuilibet	cuidlibet	cuilibet	cuilibet	cuilibet
quemlibet	quidlibet	quemlibet	quamlibet	quodlibet
quōlibet, quīlibet	quōlibet, quīlibet	quōlibet	quālibet	quōlibet
-	-	quīlibet	quaelibet	quaelibet
-	-	quōrumlibet	quārumlibet	quōrumlibet
-	-	quibuslibet, quīslibet	quibuslibet, quīslibet	quibuslibet, quīslibet
-	-	quōslibet	quāslibet	quaelibet
-	-	quibuslibet, quīslibet	quibuslibet, quīslibet	quibuslibet, quīslibet

zelfstandig

bijvoeglijk

quivis

<i>iedere, elke</i>	<i>ieder, elk</i>	<i>iedere, elke, alle</i>	<i>iedere, elke, alle</i>	<i>ieder, elk, alle</i>
m / v	o	m	v	o
quisvis, quīvis	quidvis	quisvis	quaevis	quodvis
cūiusvis	cūiusvis	cūiusvis	cūiusvis	cūiusvis
cuivis	cuidvis	cuivis	cuivis	cuivis
quemvis	quidvis	quemvis	quamvis	quodvis
quōvis, quīvis	quōvis, quīvis	quōvis	quāvis	quōvis
-	-	quīvis	quaevis	quaevis
-	-	quōrumvis	quārumvis	quōrumvis
-	-	quibusvis, quīsvis	quibusvis, quīsvis	quibusvis, quīsvis
-	-	quōsvis	quāsvis	quaevis
-	-	quibusvis, quīsvis	quibusvis, quīsvis	quibusvis, quīsvis

Ūllus, nūllus, sōlus, tōtus, alius, uter, uterque, neuter, alter

zelfstandig
bijvoeglijk

ūllus			nūllus			sōlus		
<i>enige, enig</i>	<i>enige, enig</i>	<i>enige, enig</i>	<i>niemand, geen</i>	<i>niemand, geen</i>	<i>niemand, geen</i>	<i>alleen</i>	<i>alleen</i>	<i>alleen</i>
m	v	o	m	v	o	m	v	o
ūllus	ūlla	ūllum	nūllus	nūlla	nūllum	sōlus	sōla	sōlum
ūllīus	ūllīus	ūllīus	nūllīus	nūllīus	nūllīus	sōlīus	sōlīus	sōlīus
ūllī	ūllī	ūllī	nūllī	nūllī	nūllī	sōlī	sōlī	sōlī
ūllum	ūllam	ūllum	nūllum	nūllam	nūllum	sōlum	sōlam	sōlum
ūllō	ūllā	ūllō	nūllō	nūllā	nūllō	sōlō	sōlā	sōlō
ūllī	ūllae	ūlla	nūllī	nūllae	nūlla	sōlī	sōlae	sōla
ūllōrum	ūllārum	ūllōrum	nūllōrum	nūllārum	nūllōrum	sōlōrum	sōlārum	sōlōrum
ūllīs	ūllīs	ūllīs	nūllīs	nūllīs	nūllīs	sōlīs	sōlīs	sōlīs
ūllōs	ūllās	ūlla	nūllōs	nūllās	nūlla	sōlōs	sōlās	sōla
ūllīs	ūllīs	ūllīs	nūllīs	nūllīs	nūllīs	sōlīs	sōlīs	sōlīs

zelfstandig
bijvoeglijk

tōtus			alius			uter		
<i>geheel</i>	<i>geheel</i>	<i>geheel</i>	<i>ander</i>	<i>ander</i>	<i>ander</i>	<i>wie (van beiden)</i>	<i>wie (van beiden)</i>	<i>wie (van beiden)</i>
m	v	o	m	v	o	m	v	o
tōtus	tōta	tōtum	alius	alia	aliud	uter	utra	utrum
tōtīus	tōtīus	tōtīus	alterīus	alterīus	alterīus	utrīus	utrīus	utrīus
tōtī	tōtī	tōtī	aliī	aliī	aliī	utrī	utrī	utrī
tōtum	tōtam	tōtum	aliūm	aliām	aliud	utrum	utram	utrum
tōtō	tōtā	tōtō	aliō	aliā	aliō	utrō	utrā	utrō
tōtī	tōtae	tōta	aliī	aliae	alia	utrī	utrae	utra
tōtōrum	tōtārum	tōtōrum	aliōrum	aliārum	aliōrum	utrōrum	utrārum	utrōrum
tōtīs	tōtīs	tōtīs	aliīs	aliīs	aliīs	utrīs	utrīs	utrīs
tōtōs	tōtās	tōta	aliōs	aliās	alia	utrōs	utrās	utra
tōtīs	tōtīs	tōtīs	aliīs	aliīs	aliīs	utrīs	utrīs	utrīs

zelfstandig
bijvoeglijk

uterque			neuter			alter		
<i>elk (van beiden)</i>	<i>elk (van beiden)</i>	<i>elk (van beiden)</i>	<i>geen (van beiden)</i>	<i>geen (van beiden)</i>	<i>geen (van beiden)</i>	<i>de ander (van beiden)</i>	<i>de ander (van beiden)</i>	<i>de ander (van beiden)</i>
m	v	o	m	v	o	m	v	o
uterque	utraque	utrumque	neuter	neutra	neutrum	alter	altera	alterum
utrīusque	utrīusque	utrīusque	neutrīus	neutrīus	neutrīus	alterīus	alterīus	alterīus
utrīque	utrīque	utrīque	neutrī	neutrī	neutrī	alterī	alterī	alterī
utrumque	utramque	utrumque	neutrum	neutram	neutrum	alterum	alteram	alterum
utrōque	utrāque	utrōque	neutrō	neutrā	neutrō	alterō	alterā	alterō
utrīque	utraeque	utraque	neutrī	neutrae	neutra	alterī	alterae	altera
utrōrumque	utrārumque	utrōrumque	neutrōrum	neutrārum	neutrōrum	alterōrum	alterārum	alterōrum
utrīsque	utrīsque	utrīsque	neutrīs	neutrīs	neutrīs	alterīs	alterīs	alterīs
utrōsque	utrāsque	utrāsque	neutrōs	neutrās	neutra	alterōs	alterās	altera
utrīsque	utrīsque	utrīsque	neutrīs	neutrīs	neutrīs	alterīs	alterīs	alterīs

Werkwoorden

Op de volgende bladzijden staan de vijf overzichten van de werkwoorden.

De vormen van de infinitivi, imperativi, het gerundium en gerundivum worden niet genoemd. Zie Studeo voor deze vormen.

Conjugatie	Voorbeeld	Infinitief
a-stammen	vocō	vocāre
e-stammen	debeō	debēre
medeklinker stammen	mittō	mittere
i-stammen	audiō	audīre
gemengde stammen	capiō	capere

Daarna volgen enkele onregelmatige werkwoorden en de participia (ppa en ppp).

a-stammen

vocō

genus activum				genus passivum				
tempora imperfecta	modus		indicativus	coniunctivus	modus		indicativus	coniunctivus
	praesens		<i>ik roep</i>	<i>dat ik roep</i>	praesens		<i>ik word geroepen</i>	<i>dat ik word geroepen</i>
			vocō	vocem			vocor	vocer
			vocās	vocēs			vocāris	vocēris
			vocat	vocet			vocātur	vocētur
			vocāmus	vocēmus			vocāmur	vocēmur
			vocātis	vocētis			vocāminī	vocēminī
		vocant	vocent		vocāntur	vocentur		
	imperfectum		<i>ik riep</i>	<i>dat ik riep</i>	imperfectum		<i>ik werd geroepen</i>	<i>dat ik werd geroepen</i>
			vocābam	vocārem			vocābar	vocārer
			vocābās	vocārēs			vocābāris	vocārēris
			vocābat	vocāret			vocābātur	vocārētur
		vocābāmus	vocārēmus			vocābāmur	vocārēmur	
		vocābātis	vocārētis			vocābāminī	vocārēminī	
	vocābant	vocārent		vocābantur	vocārentur			
futurum		<i>ik zal roepen</i>		futurum		<i>ik zal worden geroepen</i>		
		vocābō				vocābor		
		vocābis				vocāberis		
		vocābit				vocābitur		
		vocābimus				vocābimur		
		vocābitis				vocābiminī		
	vocābunt			vocābuntur				
tempora perfecta	modus		indicativus	coniunctivus	modus		indicativus	coniunctivus
	perfectum		<i>ik heb geroepen</i>	<i>dat ik heb geroepen</i>	perfectum		<i>ik ben geroepen</i>	<i>dat ik ben geroepen</i>
			vocāvī	vocāverim			vocātus sum	vocātus sim
			vocāvisti	vocāveris			vocātus es	vocātus sis
			vocāvit	vocāverit			vocātus est	vocātus sit
			vocāvimus	vocāverimus			vocātī sumus	vocātī simus
			vocāvistis	vocāveritis			vocātī estis	vocātī sitis
		vocāvērunt	vocāverint		vocātī sunt	vocātī sint		
	plusquam-perfectum		<i>ik had geroepen</i>	<i>dat ik had geroepen</i>	plusquam-perfectum		<i>ik was geroepen</i>	<i>dat ik was geroepen</i>
			vocāveram	vocāvissem			vocātus eram	vocātus essem
			vocāverās	vocāvissēs			vocātus erās	vocātus essēs
			vocāverat	vocāvisset			vocātus erat	vocātus esset
		vocāverāmus	vocāvissēmus			vocātī erāmus	vocātī essēmus	
		vocāverātis	vocāvissētis			vocātī erātis	vocātī essētis	
	vocāverant	vocāvissent		vocātī erant	vocātī essent			
futurum exactum		<i>ik zal geroepen hebben</i>		futurum exactum		<i>ik zal geroepen zijn</i>		
		vocāverō				vocātus erō		
		vocāveris				vocātus eris		
		vocāverit				vocātus erit		
		vocāverimus				vocātī erimus		
		vocāveritis				vocātī eritis		
	vocāverint			vocātī erunt				

DĒLĒŌ

genus activum				genus passivum				
tempora imperfecta	modus		indicativus	coniunctivus	modus		indicativus	coniunctivus
	praesens		<i>ik verwoest</i>	<i>dat ik verwoest</i>	praesens		<i>ik word verwoest</i>	<i>dat ik word verwoest</i>
			dēleō	dēleam			dēleor	dēlear
			dēlēš	dēleās			dēlēris	dēleāris
			dēlet	dēleat			dēlētur	dēleātur
			dēlēmus	dēleāmus			dēlēmur	dēleāmur
			dēlētis	dēleātis			dēlēmini	dēleāmini
		dēlent	dēleant		dēlentur	dēleantur		
	imperfectum		<i>ik verwoestte</i>	<i>dat ik verwoestte</i>	imperfectum		<i>ik werd verwoest</i>	<i>dat ik werd verwoest</i>
			dēlēbam	dēlērem			dēlēbar	dēlērer
			dēlēbās	dēlērēs			dēlēbāris	dēlērēris
			dēlēbat	dēlēret			dēlēbātur	dēlērētur
			dēlēbāmus	dēlērēmus			dēlēbāmur	dēlērēmur
			dēlēbātis	dēlērētis			dēlēbāmini	dēlērēmini
	dēlēbant	dēlērent		dēlēbantur	dēlērentur			
futurum		<i>ik zal verwoesten</i>		futurum		<i>ik zal worden verwoest</i>		
		dēlēbō				dēlēbor		
		dēlēbis				dēlēberis		
		dēlēbit				dēlēbitur		
		dēlēbimus				dēlēbimur		
		dēlēbitis				dēlēbiminī		
	dēlēbunt			dēlēbuntur				
tempora perfecta	modus		indicativus	coniunctivus	modus		indicativus	coniunctivus
	perfectum		<i>ik heb verwoest</i>	<i>dat ik heb verwoest</i>	perfectum		<i>ik ben verwoest</i>	<i>dat ik ben verwoest</i>
			dēlēvī	dēlēverim			dēlētus sum	dēlētus sim
			dēlēvistī	dēlēveris			dēlētus es	dēlētus sis
			dēlēvit	dēlēverit			dēlētus est	dēlētus sit
			dēlēvimus	dēlēverimus			dēlētī sumus	dēlētī simus
			dēlēvistis	dēlēveritis			dēlētī estis	dēlētī sitis
		dēlēvērunt	dēlēverint		dēlētī sunt	dēlētī sint		
	plusquam-perfectum		<i>ik had verwoest</i>	<i>dat ik had verwoest</i>	plusquam-perfectum		<i>ik was verwoest</i>	<i>dat ik was verwoest</i>
			dēlēveram	dēlēvissem			dēlētus eram	dēlētus essem
			dēlēverās	dēlēvissēs			dēlētus erās	dēlētus essēs
			dēlēverat	dēlēvisset			dēlētus erat	dēlētus esset
			dēlēverāmus	dēlēvissēmus			dēlētī erāmus	dēlētī essēmus
			dēlēverātis	dēlēvissētis			dēlētī erātis	dēlētī essētis
	dēlēverant	dēlēvissent		dēlētī erant	dēlētī essent			
futurum exactum		<i>ik zal verwoest hebben</i>		futurum exactum		<i>ik zal verwoest zijn</i>		
		dēlēverō				dēlētus erō		
		dēlēveris				dēlētus eris		
		dēlēverit				dēlētus erit		
		dēlēverimus				dēlētī erimus		
		dēlēveritis				dēlētī eritis		
	dēlēverint			dēlētī erunt				

MITTŌ

genus activum				genus passivum			
tempora imperfecta	modus	indicativus	coniunctivus	modus	indicativus	coniunctivus	
	praesens	<i>ik zend</i>	<i>dat ik zend</i>	praesens	<i>ik word gezonden</i>	<i>dat ik word gezonden</i>	
		mittō	mittam		mittor	mittar	
		mittis	mittās		mitteris	mittāris	
		mittit	mittat		mittitur	mittātur	
		mittimus	mittāmus		mittimur	mittāmur	
		mittitis	mittātis		mittiminī	mittāminī	
		mittunt	mittant		mittuntur	mittantur	
	imperfectum	<i>ik zond</i>	<i>dat ik zond</i>	imperfectum	<i>ik werd gezonden</i>	<i>dat ik werd gezonden</i>	
		mittēbam	mitterem		mittēbar	mitterer	
		mittēbās	mitterēs		mittēbāris	mitterēris	
		mittēbat	mitteret		mittēbātur	mitterētur	
		mittēbāmus	mitterēmus		mittēbāmur	mitterēmur	
		mittēbātis	mitterētis		mittēbāminī	mitterēminī	
		mittēbant	mitterent		mittēbantur	mitterentur	
tempora perfecta	futurum	<i>ik zal zenden</i>		futurum	<i>ik zal worden gezonden</i>		
		mittam			mittar		
		mittēs			mittēris		
		mittet			mittētur		
		mittēmus			mittēmur		
		mittētis			mittēminī		
		mittent			mittentur		
	perfectum	<i>ik heb gezonden</i>	<i>dat ik heb gezonden</i>	perfectum	<i>ik ben gezonden</i>	<i>dat ik ben gezonden</i>	
		mīsī	mīserim		mīssus sum	mīssus sim	
		mīsistī	mīseris		mīssus es	mīssus sis	
		mīsīt	mīserit		mīssus est	mīssus sit	
		mīsimus	mīserimus		mīssī sumus	mīssī sīmus	
		mīsistis	mīseritis		mīssī estis	mīssī sītis	
		mīsērunt	mīserint		mīssī sunt	mīssī sint	
tempora perfecta	plusquam-perfectum	<i>ik had gezonden</i>	<i>dat ik had gezonden</i>	plusquam-perfectum	<i>ik was gezonden</i>	<i>dat ik was gezonden</i>	
		mīseram	mīsisse		mīssus eram	mīssus essem	
		mīserās	mīsissēs		mīssus erās	mīssus essēs	
		mīserat	mīsisset		mīssus erat	mīssus esset	
		mīserāmus	mīsissēmus		mīssī erāmus	mīssī essēmus	
		mīserātis	mīsissētis		mīssī erātis	mīssī essētis	
		mīserant	mīsissent		mīssī erant	mīssī essent	
	futurum exactum	<i>ik zal gezonden hebben</i>		futurum exactum	<i>ik zal gezonden zijn</i>		
		mīserō			mīssus erō		
		mīseris			mīssus eris		
tempora perfecta	plusquam-perfectum	<i>ik had gezonden</i>	<i>dat ik had gezonden</i>	plusquam-perfectum	<i>ik was gezonden</i>	<i>dat ik was gezonden</i>	
		mīseram	mīsisse		mīssus eram	mīssus essem	
		mīserās	mīsissēs		mīssus erās	mīssus essēs	
		mīserat	mīsisset		mīssus erat	mīssus esset	
		mīserāmus	mīsissēmus		mīssī erāmus	mīssī essēmus	
		mīserātis	mīsissētis		mīssī erātis	mīssī essētis	
		mīserant	mīsissent		mīssī erant	mīssī essent	
	futurum exactum	<i>ik zal gezonden hebben</i>			<i>ik zal gezonden zijn</i>		
		mīserō			mīssus erō		
		mīseris			mīssus eris		
tempora perfecta	plusquam-perfectum	<i>ik had gezonden</i>	<i>dat ik had gezonden</i>	plusquam-perfectum	<i>ik was gezonden</i>	<i>dat ik was gezonden</i>	
		mīseram	mīsisse		mīssus eram	mīssus essem	
		mīserās	mīsissēs		mīssus erās	mīssus essēs	
		mīserat	mīsisset		mīssus erat	mīssus esset	
		mīserāmus	mīsissēmus		mīssī erāmus	mīssī essēmus	
		mīserātis	mīsissētis		mīssī erātis	mīssī essētis	
		mīserant	mīsissent		mīssī erant	mīssī essent	
	futurum exactum	<i>ik zal gezonden hebben</i>			<i>ik zal gezonden zijn</i>		
		mīserō			mīssus erō		
		mīseris			mīssus eris		
tempora perfecta	plusquam-perfectum	<i>ik had gezonden</i>	<i>dat ik had gezonden</i>	plusquam-perfectum	<i>ik was gezonden</i>	<i>dat ik was gezonden</i>	
		mīseram	mīsisse		mīssus eram	mīssus essem	
		mīserās	mīsissēs		mīssus erās	mīssus essēs	
		mīserat	mīsisset		mīssus erat	mīssus esset	
		mīserāmus	mīsissēmus		mīssī erāmus	mīssī essēmus	
		mīserātis	mīsissētis		mīssī erātis	mīssī essētis	
		mīserant	mīsissent		mīssī erant	mīssī essent	
	futurum exactum	<i>ik zal gezonden hebben</i>			<i>ik zal gezonden zijn</i>		
		mīserō			mīssus erō		
		mīseris			mīssus eris		

AUDIŌ

genus activum				genus passivum			
tempora imperfecta	modus	indicativus	coniunctivus	modus	indicativus	coniunctivus	
	praesens	<i>ik hoor</i> audiō audīs audit audīmus audītis audiunt	<i>dat ik hoor</i> audiam audiās audiat audiāmus audiātis audiant	praesens	<i>ik word gehoord</i> audior audīris audītur audīmur audīmini audiuntur	<i>dat ik word gehoord</i> audiar audiāris audiātur audiāmur audiāmini audiantur	
	imperfectum	<i>ik hoorde</i> audiēbam audiēbās audiēbat audiēbāmus audiēbātis audiēbant	<i>dat ik hoorde</i> audīrem audīrēs audīret audīrēmus audīrētis audīrent	imperfectum	<i>ik werd gehoord</i> audiēbar audiēbāris audiēbātur audiēbāmur audiēbāmini audiēbantur	<i>dat ik werd gehoord</i> audīrer audīrēris audīrētur audīrēmur audīrēmini audīrentur	
	futurum	<i>ik zal horen</i> audiam audiēs audiet audiēmus audiētis audient		futurum	<i>ik zal worden gehoord</i> audiar audiēris audiētur audiēmur audiēmini audientur		
tempora perfecta	modus	indicativus	coniunctivus	modus	indicativus	coniunctivus	
	perfectum	<i>ik heb gehoord</i> audīvi ⁸ audīvistī audīvit audīvimus audīvistis audīverunt	<i>dat ik heb gehoord</i> audīverim audīveris audīverit audīverimus audīveritis audīverint	perfectum	<i>ik ben gehoord</i> audītus sum audītus es audītus est audītī sumus audītī estis audītī sunt	<i>dat ik ben gehoord</i> audītus sim audītus sis audītus sit audītī simus audītī sitis audītī sint	
	plusquam-perfectum	<i>ik had gehoord</i> audīveram audīverās audīverat audīverāmus audīverātis audīverant	<i>dat ik had gehoord</i> audīvissem audīvisse audīvisset audīvissemus audīvissetis audīvissent	plusquam-perfectum	<i>ik was gehoord</i> audītus eram audītus erās audītus erat audītī erāmus audītī erātis audītī erant	<i>dat ik was gehoord</i> audītus essem audītus essēs audītus esset audītī essēmus audītī essētis audītī essent	
	futurum exactum	<i>ik zal gehoord hebben</i> audīverō audīveris audīverit audīverimus audīveritis audīverint		futurum exactum	<i>ik zal gehoord zijn</i> audītus erō audītus eris audītus erit audītī erimus audītī eritis audītī erunt		

⁸ Audio heeft naast audīv- ook audi- als perfectum stam.

gemengde stammen

CAPĪŌ

genus activum				genus passivum			
tempora imperfecta	modus	indicativus	coniunctivus	modus	indicativus	coniunctivus	
	praesens	<i>ik neem</i> capio capis capit capimus capitis capiunt	<i>dat ik neem</i> capiam capiās capiat capiāmus capiātis capiant	praesens	<i>ik word genomen</i> capior caperis capitur capimur capimini capiuntur	<i>dat ik word genomen</i> capiar capiāris capiātur capiāmur capiāmini capiantur	
	imperfectum	<i>ik nam</i> capiēbam capiēbās capiēbat capiēbāmus capiēbātis capiēbant	<i>dat ik nam</i> caperem caperēs caperet caperēmus caperētis caperent	imperfectum	<i>ik werd genomen</i> capiēbar capiēbāris capiēbātur capiēbāmur capiēbāmini capiēbantur	caperer caperēris caperētur caperēmur caperēmini caperentur	
	futurum	<i>ik zal nemen</i> capiam capiēs capiet capiēmus capiētis capiant		futurum	<i>ik zal worden genomen</i> capiar capiēris capiētur capiēmur capiēmini capiantur		
tempora perfecta	modus	indicativus	coniunctivus	modus	indicativus	coniunctivus	
	perfectum	<i>ik heb genomen</i> cēpī cēpistī cēpit cēpimus cēpistis cēpērunt	<i>dat ik heb genomen</i> cēperim cēperis cēperit cēperimus cēperitis cēperint	perfectum	<i>ik ben genomen</i> captus sum captus es captus est captī sumus captī estis captī sunt	<i>dat ik ben genomen</i> captus sim captus sis captus sit captī sīmus captī sītis captī sint	
	plusquam-perfectum	<i>ik had genomen</i> cēperam cēperās cēperat cēperāmus cēperātis cēperant	<i>dat ik had genomen</i> cēpissem cēpissēs cēpisset cēpissēmus cēpissētis cēpissent	plusquam-perfectum	<i>ik was genomen</i> captus eram captus erās captus erat captī erāmus captī erātis captī erant	<i>dat ik was genomen</i> captus essem captus essēs captus esset captī essēmus captī essētis captī essent	
	futurum exactum	<i>ik zal genomen hebben</i> cēperō cēperis cēperit cēperimus cēperitis cēperint		futurum exactum	<i>ik zal genomen zijn</i> captus erō captus eris captus erit captī erimus captī eritis captī erunt		

Esse, posse, ire, velle en ferre

ESSE

genus activum			
tempora imperfecta	modus	indicativus	coniunctivus
	praesens	<i>ik ben</i>	<i>dat ik ben</i>
		sum	sim
		ēs	sīs
		est	sit
		sumus	sīmus
		estis	sītis
		sunt	sint
	imperfectum	<i>ik was</i>	<i>dat ik was</i>
		eram	essem
		erās	essēs
		erat	esset
		erāmus	essēmus
		erātis	essētis
		erant	essent
	futurum	<i>ik zal zijn</i>	
		erō	
		eris	
		erit	
		erimus	
		eritis	
		erunt	

POSSE

genus activum			
tempora imperfecta	modus	indicativus	coniunctivus
	praesens	<i>ik kan</i>	<i>dat ik kan</i>
		possum	possim
		potes	possis
		potest	possit
		possumus	possimus
		potestis	possītis
		possunt	possint
	imperfectum	<i>ik kon</i>	<i>dat ik kon</i>
		poteram	possem
		poterās	possēs
		poterat	posset
		poterāmus	possēmus
		poterātis	possētis
		poterant	possent
	futurum	<i>ik zal kunnen</i>	
		poterō	
		poteris	
		poterit	
		poterimus	
		poteritis	
		poterunt	

tempora perfecta	modus	indicativus	coniunctivus
	perfectum	<i>ik ben geweest</i>	<i>dat ik ben geweest</i>
		fuī	fuērīm
		fuistī	fuēris
		fuit	fuerit
		fuimus	fuerimus
		fuistis	fueritis
		fuērunt	fuerint
	plusquam-perfectum	<i>ik was geweest</i>	<i>dat ik was geweest</i>
		fueram	fuissem
		fuerās	fuissēs
		fuerat	fuisset
		fuerāmus	fuissēmus
		fuerātis	fuissētis
		fuerant	fuisissent
	futurum exactum	<i>ik zal geweest zijn</i>	
		fuerō	
		fueris	
		fuerit	
		fuerimus	
		fueritis	
		fuerint	

tempora perfecta	modus	indicativus	coniunctivus
	perfectum	<i>ik heb gekund</i>	<i>dat ik heb gekund</i>
		potuī	potuerim
		potuistī	potueris
		potuit	potuerit
		potuimus	potuerimus
		potuistis	potueritis
		potuērunt	potuerint
	plusquam-perfectum	<i>ik had gekund</i>	<i>dat ik had gekund</i>
		potueram	potuissem
		potuerās	potuissēs
		potuerat	potuisset
		potuerāmus	potuissēmus
		potuerātis	potuissētis
		potuerant	potuissent
	futurum exactum	<i>ik zal hebben gekund</i>	
		potuerō	
		potueris	
		potuerit	
		potuerimus	
		potueritis	
		potuerint	

ĪRE

genus activum

tempora imperfecta

modus	indicativus	coniunctivus
praesens	<i>ik ga</i>	<i>dat ik ga</i>
	eō	eam
	īs	eās
	it	eat
	īmus	eāmus
	ītis	eātis
	eunt	eant
imperfectum	<i>ik ging</i>	<i>dat ik ging</i>
	ībam	īrem
	ībās	īrēs
	ībat	īret
	ībāmus	īrēmus
	ībātis	īrētis
	ībant	īrent
futurum	<i>ik zal gaan</i>	
	ībo	
	ībīs	
	ībit	
	ībimus	
	ībitis	
	ībunt	

VELLE

genus activum

tempora imperfecta

modus	indicativus	coniunctivus
praesens	<i>ik wil</i>	<i>dat ik wil</i>
	volō	velim
	vīs	velīs
	vult	velit
	volumus	velīmus
	vultis	velītis
	volunt	velint
imperfectum	<i>ik wilde</i>	<i>dat ik wilde</i>
	volēbam	vellem
	volēbās	vellēs
	volēbat	vellet
	volēbāmus	vellēmus
	volēbātis	vellētis
	volēbant	vellent
futurum	<i>ik zal willen</i>	
	volam	
	volēs	
	volet	
	volēmus	
	volētis	
	volent	

tempora perfecta

modus	indicativus	coniunctivus
perfectum	<i>ik ben gegaan</i>	<i>dat ik ben gegaan</i>
	īī	ierim
	istī	ieris
	iit	ierit
	iimus	ierimus
	istis	ieritis
	iērunt	ierint
plusquam-perfectum	<i>ik was gegaan</i>	<i>dat ik was gegaan</i>
	ieram	issem
	ierās	issēs
	ierat	isset
	ierāmus	issēmus
	ierātis	issētis
	ierant	issent
futurum exactum	<i>ik zal gegaan zijn</i>	
	ierō	
	ieris	
	ierit	
	ierimus	
	ieritis	
	ierint	

tempora perfecta

modus	indicativus	coniunctivus
perfectum	<i>ik heb gewild</i>	<i>dat ik heb gewild</i>
	volui	voluerim
	voluistī	volueris
	voluit	voluerit
	voluimus	voluerimus
	voluistis	volueritis
	voluērunt	voluerint
plusquam-perfectum	<i>ik had gewild</i>	<i>dat ik had gewild</i>
	volueram	voluissēm
	voluerās	voluissēs
	voluerat	voluisset
	voluerāmus	voluissēmus
	voluerātis	voluissētis
	voluerant	voluissent
futurum exactum	<i>ik zal hebben gewild</i>	
	voluerō	
	volueris	
	voluerit	
	voluerimus	
	volueritis	
	voluerint	

FERRE

genus activum				genus passivum			
tempora imperfecta	modus	indicativus	coniunctivus	modus	indicativus	coniunctivus	
	praesens	<i>ik breng</i>	<i>dat ik breng</i>	praesens	<i>ik word gebracht</i>	<i>dat ik word gebracht</i>	
		ferō	feram		feror	ferar	
		fers	ferās		ferris	ferāris	
		fert	ferat		fertur	ferātur	
		ferimus	ferāmus		ferimur	ferāmur	
		fertis	ferātis		feriminī	ferāminī	
		ferunt	ferant		feruntur	ferantur	
	imperfectum	<i>ik bracht</i>	<i>dat ik bracht</i>	imperfectum	<i>ik werd gebracht</i>	<i>dat ik werd gebracht</i>	
		ferēbam	ferrem		ferēbar	ferrer	
		ferēbās	ferrēs		ferēbāris	ferrēris	
		ferēbat	ferret		ferēbatur	ferrētur	
		ferēbāmus	ferrēmus		ferēbāmur	ferrēmur	
		ferēbātis	ferrētis		ferēbāminī	ferrēminī	
		ferēbant	ferrent		ferēbantur	ferrēntur	
tempora perfecta	futurum	<i>ik zal brengen</i>		futurum	<i>ik zal worden gebracht</i>		
		feram			ferar		
		ferēs			ferēris		
		feret			ferētur		
		ferēmus			ferēmur		
		ferētis			ferēminī		
		ferent			ferentur		
	modus	indicativus	coniunctivus	modus	indicativus	coniunctivus	
	perfectum	<i>ik heb gebracht</i>	<i>dat ik heb gebracht</i>	perfectum	<i>ik ben gebracht</i>	<i>dat ik ben gebracht</i>	
		tulī	tulerim		lātus sum	lātus sim	
		tulistī	tuleris		lātus es	lātus sīs	
		tulit	tulerit		lātus est	lātus sit	
		tulimus	tulerimus		lātī sumus	lātī sīmus	
		tulistis	tuleritis		lātī estis	lātī sītis	
		tulērunt	tulerint		lātī sunt	lātī sint	
	plusquam-perfectum	<i>ik had gebracht</i>	<i>dat ik had gebracht</i>	plusquam-perfectum	<i>ik was gebracht</i>	<i>dat ik was gebracht</i>	
		tuleram	tulisse		lātus eram	lātus essem	
		tulerās	tulissēs		lātus erās	lātus essēs	
		tulerat	tulisset		lātus erat	lātus esset	
		tulerāmus	tulissēmus		lātī erāmus	lātī essēmus	
		tulerātis	tulissētis		lātī erātis	lātī essētis	
		tulerant	tulissent		lātī erant	lātī essent	
	futurum exactum	<i>ik zal gebracht hebben</i>		futurum exactum	<i>ik zal gebracht zijn</i>		
		tulerō			lātus ero		
		tuleris			lātus eris		
		tulerit			lātus erit		
		tulerimus			lātī erimus		
		tuleritis			lātī eritis		
		tulerint			lātī erunt		

Participia – ppa, ppp en gerundivum

Het **participium praesentis passivi (ppp)** wordt volgens de groepen 1 en 2 (rosa, dominus, bellum) verbogen.

PPP

laudatus		
geprezen zijnde		
-a	-us	-um
v	m	n
laudata	laudatus	laudatum
laudatae	laudatī	laudatī
laudatae	laudatō	laudatō
laudatam	laudatum	laudatum
laudatā	laudatō	laudatō
laudatae	laudatī	laudata
laudatārum	laudatōrum	laudatōrum
laudatīs	laudatīs	laudatīs
laudatās	laudatōs	laudata
laudatīs	laudatīs	laudatīs

Het **participium perfecti activi (ppa)** wordt volgens groep 3, rex, verbogen.

- Let op:
 - De abl. sg. eindigt op **-e** als het ppa gebruikt wordt als bijvoeglijk naamwoord.
 - De abl. sg. eindigt op **-i** als het participium niet bijvoeglijk wordt gebruikt.
Dit is bijvoorbeeld het geval in een ablativus absolutus.
- Let erop dat voor het neutrum de acc. hetzelfde is als de nom. De andere verbuigingen van het neutrum zijn gelijk aan de vormen voor het m. en v.

PPA

laudans	
prijzende	
-a	
m/v	n
laudans	laudans
laudantis	laudantis
laudantī	laudantī
laudantem	laudans
laudante/ -ī	laudante/ -ī
laudantēs	laudantēs
laudantium	laudantium
laudantibus	laudantibus
laudantēs	laudantēs
laudantibus	laudantibus

Het **gerundivum** wordt, net als het ppp, volgens de groepen 1 en 2 (rosa, dominus, bellum) verbogen.

GERUNDIVUM

laudandus

moetende geprezen woorden

-a	-us	-um
v	m	n
laudanda	laudandus	laudandum
laudandae	laudandī	laudandī
laudandae	laudandō	laudandō
laudandam	laudandum	laudandum
laudandā	laudandō	laudandō
laudandae	laudandī	laudanda
laudandārum	laudandōrum	laudandōrum
laudandīs	laudandīs	laudandīs
laudandās	laudandōs	laudanda
laudandīs	laudandīs	laudandīs

Hoe leer ik de werkwoordrijtjes?

Je moet de werkwoordrijtjes kunnen opzeggen; daar is helaas weinig op af te dingen. Elk rijtje heeft zes vormen (ik, jij, hij, wij, jullie, zij). Er zijn vijf werkwoordgroepen, van voco tot en met capio. Elke groep heeft zes tijden, twee geslachten en in ieder geval de twee wijzen indicativus en conjunctivus. Dat betekent dus $5 \times 6 \times 2 \times 2 = 120$ rijtjes van zes vervoegingen. Dus, doe je dat? Hoe combineer je het echte uit je hoofd leren en het toepassen van de aanwezige structuur en regelmaat?

Hier is een aanpak in het kort. Op de volgende bladzijden geven we de details.

Er zijn natuurlijk allerlei manieren om de vervoegingen te leren. Dit is slechts een mogelijke aanpak.

Stap 1	Deel de 5 werkwoordgroepen in twee hoofdgroepen: de groepen 1 en 2 (voco en deleo) en de groepen 3, 4 en 5 (mitto, audio en capio). <i>De reden is dat de eerste twee groepen een andere futurum hebben dan de tweede hoofdgroep.</i>	<table><tr><td>voco deleo</td><td>mitto audio capiro</td></tr></table>	voco deleo	mitto audio capiro
voco deleo	mitto audio capiro			
Stap 2	Deel een hoofdgroep daarna op in vier clusters, één voor elke combinatie van de twee geslachten (actief, passief) en twee tijdgroepen (imperfectum, perfectum). In het voorbeeld rechts zie je een van de clusters, en wel die van de imperfecte tijden van het activum. Elke cluster heeft drie tijden (tegenwoordige, verleden en toekomstende tijd) en twee modi (indicativus en coniunctivus). Omdat de coniunctivus geen toekomstende tijd heeft, bestaat elk cluster niet uit 6 maar uit 5 rijtjes. Zie het voorbeeld hiernaast. Het vak rechtsonder is leeg. Zie ook schema 1 op de volgende bladzijde.	voco genus activum modus indicativus coniunctivus praesens imperfectum futurum ik roep voco vocas vocat vocamus vocatis vocant ik riep vocabam vocabas vocabat vocabamus vocabatis vocabant ik zal roepen vocabo vocabis vocabit vocabimus vocabitis vocabunt dat ik roep vocem voces vocet vocemus vocetis vocent dat ik riep vocarem vocares vocaret vocaremus vocaretis vocarent		
Stap 3	Elk cluster heeft 5 rijtjes. En die vijf rijtjes vormen het hart van het leerwerk. Daarmee heb je het echte leren teruggebracht van 120 rijtjes teruggebracht naar vijf. Verder moet je twee observaties leren: hoe de actieve clusters verschillen van de passieve, en hoe de perfectum clusters verschillen van de imperfectum clusters. Zie de schema's op de volgende bladzijde.	modus indicativus coniunctivus praesens imperfectum futurum ik roep voco vocatis vocant ik riep vocabam vocabatis vocabant ik zal roepen vocabo vocabis vocabit vocabimus vocabitis vocabunt dat ik roep vocem voces vocet vocent dat ik riep vocarem vocares vocaret vocaremus vocaretis vocarent 1 Uit je hoofd leren. 2 Herkennen aan "ba". 3 1ste p.e. leren. 4 Herkennen aan infinitief. 5 Herkennen aan "bo/bi/bu".		
Stap 4	De 5 rijtjes: - Nummer 1 (zie voorbeeld hiernaast) leer je echt uit je hoofd. - Nummer 2 leer je herkennen aan de "ba" letters. - Van nummer 3 leer je alleen de 1ste persoon enkelvoud. - Van nummer 4 leer je dat je 't herkent aan de infinitief die in het woord is te zien. - En nummer 5 tenslotte is het "probleem geval". Daar zitten verwarrende duplicaten in voor de groepen 3, 4 en 5. Voor de groepen 1 en 2 herken je ze aan "niet ba", d.w.z. bo, bi en bu.			

Schema 1 – de vier clusters voor elke hoofdgroep.

In dit voorbeeld is de hoofdgroep van werkwoordgroep 1 (voco) gebruikt.

Clusters 1 en 3 hebben de drie imperfecte tijden praesens, imperfectum en futurum.

Clusters 2 en 4 hebben de drie perfecte tijden perfectum, plusquamperfectum en futurum exactum.

	genus activum	genus passivum
tempora imperfecta	CLUSTER 1 VOCO	CLUSTER 3 VOCOR
tempora perfecta	CLUSTER 2 vocavi	CLUSTER 4 vocatus sum

Elk cluster heeft de volgende structuur. Het voorbeeld is weer voor voco, en dan het activum van de imperfecte tijden (cluster 1)

	modus indicativus	modus coniunctivus
tegenwoordig	ROEP	DAT ... ROEP
verleden	RIEP	DAT ... RIEP
toekomstig	ZAL ROEPEN	

De kern van het leren is hoe de vijf rijtjes van één cluster eruit zien. Dit is in schema 2 op de volgende bladzij uitgelegd.

Schema 2 – de vijf rijtjes van elk cluster

Het eerste voorbeeld hieronder geeft de vijf actieve vervoegingen van voco voor de imperfectum tijden. Dit is het schema voor de **hoofdgroep 1-2**.

modus	indicativus	coniunctivus
praesens	<i>ik roep</i> voco ① Uit je hoofd leren. vocatis vocant	<i>dat ik roep</i> vocem voces ③ 1ste p.e. leren. vocent
imperfectum	<i>ik riep</i> vocabam ② Herkennen aan "ba". vocabatis vocabant	<i>dat ik riep</i> vocarem vocares vocaret ④ Herkennen aan infinitief.
futurum	<i>ik zal roepen</i> vocabo vocabitis ⑤ Herkennen aan "bo/bi/bu". vocabitis vocabunt	

- Het **eerste** rijtje, de "gewone" indicativus praesentis, leer je domweg uit je hoofd.
- Het **tweede** rijtje, de verleden tijd, herken je aan de letters "ba". Daar zijn geen uitzonderingen op.
- Het **derde** rijtje is dat van de coniunctivus praesentis. Daar leer je de 1ste persoon enkelvoud van en de andere kun je makkelijk afleiden. Er zijn geen klinkerveranderingen binnen het rijtje.
- Het **vierde** rijtje, de coniunctivus van de verleden tijd, herken je omdat de infinitivus erin zit: vocare. Voor de coniunctivus van het plusquamperfectum zou dat vocavisse zijn.
- Het **vijfde** rijtje herken je aan de "bo/bi/bu" letters. *Dit is dan alleen voor de hoofdgroep 1-2. Voor de hoofdgroep 3-5 zie het volgende voorbeeld.*

Het verschil tussen dit schema (hoofdgroep 1-2) en het volgende (hoofdgroep 3-5) zit maar op één plek: in rijtje 5, het futurum (rood omlijnd).

Het voorbeeld hieronder geeft de vijf actieve vervoegingen van fero voor de imperfectum tijden. Dit is het schema voor de **hoofdgroep 3-5**.

modus	indicativus	coniunctivus
praesens	<i>ik zend</i> mitto ① Uit je hoofd leren. mittitis mittunt	<i>dat ik zend</i> mittam mittas ③ 1ste p.e. leren. mittant
imperfectum	<i>ik zond</i> mittebam ② Herkennen aan "ba". mittebatis mittebant	<i>dat ik zond</i> mitterem mitteres mitteret ④ Herkennen aan infinitief.
futurum	<i>ik zal zenden</i> mittam mittes ⑤ Herkennen aan "a/e" mittes mittent	

De eerste vier stappen hieronder zijn gelijk aan die van het vorige schema.

- Het **eerste** rijtje, de "gewone" indicativus praesentis, leer je weer domweg uit je hoofd.
- Het **tweede** rijtje, de verleden tijd, herken je weer aan de letters "ba".
- Het **derde** rijtje is dat van de coniunctivus praesentis. Daar leer je weer de 1ste persoon enkelvoud van en de andere kun je makkelijk afleiden. Er zijn geen klinkerveranderingen binnen het rijtje.
- Het **vierde** rijtje, de coniunctivus van de verleden tijd, herken je weer omdat de infinitivus (ferre) erin zit.
- Het **vijfde** rijtje is bijna hetzelfde als rijtje 3, alleen vanaf de 2^e p.e. is de "a" een "e" geworden. *Dit is het rijtje dat wezenlijk verschilt van het vorige schema.*

De passieve vormen gaan precies zo, maar dan met de voor het passivum specifieke uitgangen.

Tenslotte heeft het **rijtje 5** (de toekomstige tijd) nog een onhebbelijkheid, en wel in het perfectum. Daar zijn de vormen, behalve de 1ste persoon enkelvoud gelijk aan die van de conjunctief (**rijtje 3**). Zie het voorbeeld hieronder.

tempora perfectass	modus	indicativus	coniunctivus
	perfectum	<i>ik heb gezonden</i>	<i>dat ik heb gezonden</i>
		misi	miserim
		misisti	miseris
		misit	miserit
		misimus	miserimus
		misistis	miseritis
		miserunt	miserint
	plusquam-perfectum	<i>ik had gezonden</i>	<i>dat ik had gezonden</i>
		miseram	misissem
		miseras	misisses
		miserat	misisset
		miseramus	misissemus
		miseratis	misissetis
		miserant	misissent
	futurum exactum	<i>ik zal gezonden hebben</i>	
		misero	
		miseris	
		miserit	
		miserimus	

In het schema op de volgende bladzijde is dit alles samengevat.

- De blauwe blokken leer je uit het hoofd.
- Van de groene blokken leer je hoe je de vormen herkent.
- Van de oranje blokken weet je welke uitgangen verwarrend kunnen zijn.

ACTIEF		PASSIEF		
ONVOLTOOID	tegenwoordig	indicatief ik neem leren rijtje	coniunctief dat ik neem 1 -e- 2-5 -a-	
	verleden	indicatief ik nam altijd -ba-	coniunctief dat ik nam altijd infinitief	
	toekomend	indicatief ik zal nemen 1-2 -bo -bi- -bu-	coniunctief dat ik neem 3-5 -am -es ...	
ONVOLTOOID	tegenwoordig	indicatief ik heb genomen leren perfectum stam	coniunctief dat ik heb genomen altijd -eri-	
	verleden	indicatief ik had genomen altijd -era-	coniunctief dat ik had genomen altijd infinitief	
	toekomend	indicatief ik zal genomen hebben -ero- -eri-	coniunctief -isse	